

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
NAMANGAN MUHANDISLIK-QURILISH INSTITUTI

Nami MQI

O'quv-ushbuhiy boshqarma

№ 118

«3» 02 2024 y.

“TASDIQLAYMAN”

Namangan muhandislik – qurilish instituti O'quv ishlari bo'yicha prorektori

[Signature]
O. Inoyatov

PHP DA DASTURLASH

fanning

O'QUV DASTURI

(sirtqi)

Bilim sohasi: 6000000 - Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari

Ta'lim sohasi: 6100000 - Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari

Ta'lim yo'nalishi: 606102000 - Axborot tizimlari va texnologiyalari (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)

Fam/modul kodi P1PDD2306	O'quv yili 2024-2025	Semestrlar 6	kreditlar 6
Fan moduli turi Tarlov	Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars Soatlari 7
Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
PHP da dasturlash	28 (12m/Ra/8t)	152	180
2. 1. Fanning mazmuni			
<p>Fanni o'qitishdan maqsad – "PHP da dasturlash" fanini talabalarga o'qitishdan maqsad – ularga php dasturlash tilining asosiy tushunchalarini o'rgatish, dastur bo'yicha nazariy va amaliy bilimlarni berish, loyihalash, algoritmarni ishlab chiqish hamda php da dasturlash tilida dasturlash malaka va ko'nikmalarini hosil qilishdan iborat.</p> <p>Fanning vazifasi - talabani ushbu fan bo'yicha olgan nazariy va amaliy bilimlarini mustaqil ishlarini bajarish bilan real sharoitga qo'llash bo'yicha ko'nikmalar hosil qilishdan iborat.</p>			
II. ASOSIY NAZARIY QISM (Maruzha mashg'ulotlari)			
II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:			
Ma'ruza mashg'ulotlari			
*1-mavzu. PHP dasturlash tili bilan tanishish. PHP dasturlash tili yaratilishi tarixi. PHP dasturlash tili imkoniyatlari. PHP ni o'rnatish. Dastur tuzilishi. Izoxtlar. Dastur natijasini chop etish. Ma'lumotlarni kiritish			
2-mavzu. O'zgaruvchilar. Ma'lumot tipini aniqlash. O'zgaruvchini nomlash. Ma'lumot turlari. O'zgaruvchiga qiymat o'zlashtirish. Ma'lumot tipini o'zgartirish. O'zgaruvchini o'chirish.			
*3-mavzu. Operatorlar. Matematik operatorlar. Munosabat operatorlari. Ketma-ketliklar bilan ishlash operatorlari. O'zlashtirish operatorlari. Operatorlarni bajarish ketma-ketligi.			
*4-mavzu. Shartli operatorlar. Taqqoslash operatorlari. if...else operatori			
5-mavzu. Sikl operatorlari. While sikli. For sikli For sikli. continue operatori. break operatori. For-each, do-while			

6-mavzu. Sonlar. Sonlar bilan ishlashning tashqi funktsiya va metodlari. math moduli. Matematik funktsiyalar.
*7-mavzu. Qatorlar va ular ustida amallar. Qator yaratish. Maxsus belgilar. Qatorlar bilan ishlash amallari. Qatorlarni formatlash. format() metodi.
8-mavzu. Ro'yxatlar. Ro'yxat yaratish. Ro'yxatlar ustida amallar. Ko'p o'lchamli ro'yxatlar. Ro'yxat elementlarini saralash. Ro'yxat generatorlari.
*9-mavzu. Ro'yxatga elementlar qo'shish va o'chirish. Ro'yxat elementlarini qidirish va ro'yxatga kiruvchi qiymatlari haqida ma'lumot olish. Ro'yxatni teskarilash va aralashtirish. Tasodifiy elementni tanlash
10-mavzu. Formalar bilan ishlash Formalar bilan ishlash. HTML-matn va PHP-dasturlarini bir sahifada joylashtirish.
11-mavzu. Sana va vaqt bilan ishlash. Joriy sana va vaqtni chop etish. Sana va vaqt formati. Sana va vaqtni formatlash. Sana va vaqtlarni qo'shish va ayirish. time delta xususiyatlari.
*12-mavzu. Foydalanuvchi funktsiyalari. Funktsiyani aniqlanishi va uni chaqirish. Anonim funktsiyalar. Global va local o'zgaruvchilar.
13-mavzu. Fayl va kataloglar bilan ishlash. Faylni ochish. Fayllar bilan ishlash metodlari. Fayl va kataloglarga kirish huquqi.
14-mavzu. DBM-funktsiyalar bilan ishlash. DBM-ma'lumotlar bazasini ochish. DBM da ma'lumotlar bazasini tahrirlash.
15-mavzu. MySQL misolida ma'lumotlar bazasi bilan bog'lanish. Ma'lumotlarni qo'shish va qayta ishlash.
III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsifatlar Amaliy mashg'ulotlari uchun quyidagi mavzular tavsifa etiladi:
1. *PHP dasturini o'rnatish va sozlash. Main muharrirlari yordamida dastlabki dastur tuzish.
2. PHP da o'zgaruvchilar bilan ishlash.
3. *PHP da operatorlar bilan ishlash.

4. PHPda takrorlanuvchi jarayonlarni dasturlash.
5. While sikli, continue va break operatorlariga doir dasturlar tuzish
6. Sonlar bilan ishlashga doir dasturlar.
7. *PHPda qatorlar bilan ishlashga doir dasturlash.
8. Qatorlar bilan ishlash metod va funksiyalari.
9. PHPda ro'yxatlar bilan ishlash.
10. Sana va vaqt bilan ishlashga doir dasturlash.
11. *PHPda foydalanuvchi funksiyalarini yaratish.
12. Fayl va kataloglar bilan ishlashga doir masalalar.
13. MySQL ma'lumotlar bazasi bilan ishlash.
14. PHP ni MySQL bilan bog'lab CRUD amallarini bajarish
15. PHPda kichik blog sahifa yaratish

Aamaliy mashg'ulotlar multimedia va kompyuter qurilmalari bilan jihatlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor - o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalarini qo'llash maqsadga muvofiq.

IV. Tajriba mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Tajriba mashg'ulotlari uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. *PHPda dasturlash tilida hello world dasturi va boshlang'ich tushunchalar ustida amallar.
2. PHPda ma'lumot tipi bilan ishlashga doir masalalarni hal etish.
3. PHPda o'zgaruvchilarni turini o'zgarishtirishga doir amallarni bajarish.
4. *PHPda tarmoqlanuvchi jarayonlarga oid masalalarni hal etuvchi dastur tuzish.
5. PHPda takrorlanuvchi jarayonlarga oid masalalar yechish.
6. Ichma-ich sikli va while sikli operatoriga doir masalalar yechish
7. *PHPda butun va haqiqiy sonlar ustida amallar bajarish
8. PHPda qatorlarga oid masalalarni yechish va tahlil qilish
9. PHPda Ro'yxatlarga doir funksiyalarini qo'llab turli masalalarni hal etish.
10. Sana ustida bajariladigan asosiy amallar.
11. PHPda sodda va murakkab funksiyalarini yaratish va ularni amalda qo'llash.
12. PHPda fayl va kataloglar ustida amallar bajarish
13. MySQL da boshlang'ich amallarni bajarish
14. *PHPda kichik blog sahifani yaratish
15. Loyihani web hostingga joylash va domen bilan ulash

V. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

"PHP da dasturlash" fani bo'yicha talabning mustaqil ta'limi shu fanni o'rganish jarayonining tarkibiy qismi bo'lib, uslubiy va axborot resurslari bilan ta'minlangan. Talabalarga qiziqishlarini hisobga olgan holda olingan bilimlarini mustahkamlash va qobiliyatlarini yuzaga chiqarish, ijodkorlikni oshirish maqsadida

erkin mavzuda **Ijodiy ish** shaklida dasturiy vosita ishlab chiqish topshirig'i beriladi. Mustaqil ish topshirig'i talaba hohishiga ko'ra biror real masala shaklida yoki quyidagi keltirilgan tavsiyaviy topshiriqlardan biri bo'lishi mumkin.

Ijodiy ish – dastur yaratish shaklida tavsiya etilayotgan mustaqil ismi bajarishda talabaga o'z ishini quyidagi tartibda tashkil qilishni tavsiya etish mumkin.

- mavzuga tegishli nazariy qismini adabiyotlardan foydalanib, sinchiklab o'rganib chiqish va ma'lumotlarni to'plash;
- mavzu bo'yicha bajariladigan ishlar rejasini tuzish;
- reja bo'yicha topshiriqlarni bajarib borish va har birini o'qituvchiga ko'rsatib, to'g'ri yechilganligini tekshirish;
- mustaqil ishini bajarish va rasmiylashtirish;
- mustaqil ishini topshirish.

Mustaqil ish topshiriqlari:

1. Sodda kalkulyator ilovasini yaratish.
2. Ilovada turli xil menyularni yaratish.
3. Viktorina ilovalarini individual ishlab chiqish.
4. Test dasturi mobil ilovasini ishlab chiqish.
5. Sodda matn muharriri ilovasini ishlab chiqish.
6. Oddiy xorijiy tili o'rganish ilovasini ishlab chiqish.
7. Tizimdan ro'yxatdan o'tish mobil ilovasini ishlab chiqish.
8. Ingliz-o'zbek tili lug'ati ilovasini ishlab chiqish.
9. Mini internet brauzer ilovasini yaratish.
10. Vajyuta kursini import qilish uchun ilova yaratish.
11. Mobil telefon kamerasidan suratga olish va uni faylga saqlash uchun dastur ishlab chiqish.
12. Internetdan audio faylni yuklab olish va uni qo'ng'iroq ohangi sifatida o'rnatish uchun dastur ishlab chiqish.
13. Imo-ishoralar yordamida tasvirni masshtablash va kesish uchun dastur ishlab chiqish.
14. Ob-havo ma'lumotlarini aniqlash uchun ilova yaratish.
15. Matnlarni krilldan-lotingga va lotindan-krillga o'tkazib beruvchi ilova yaratish
16. Kompyuter ichki qurilmalarini ishlash sifatini tahlil qiluvchi ilova yaratish.
17. Guruhdagi talabalar ma'lumotlarini o'zida mujassam etadigan va ularni tahrirlash imkoniyati mavjud bo'lgan ilova yaratish.
18. Soat ilovasini yaratish
19. Kundalik topshiriqlarni qayd etib boruvchi kundalik ilovasini yaratish
20. Internetdan audio va video fayllarni yuklab oluvchi ilova yaratish.
21. Rasmlar sifatini oshiruvchi ilova yaratish

<p>3. VI. Ta'lim natijalari / Kasbiy kompetensiyalari</p> <p>Talaba bilishi kerak:</p> <p>PHP dagi ma'lumot turlari, o'zgaruvchi va o'zgarmaslar, shart operatorlari, tarqoqlanuvchi jarayonlari haqida <i>tasavvurga ega bo'lishlari</i>.</p> <p>PHP, ma'lumotlar omborini yaratish, qayta ishlash va tahlil qilishning zamonaviy asoslarini <i>bilishi</i> hamda Loyihalarni shakllantirishda Loyiha dizayni ning zamonaviy usul va metodlaridan samarali <i>foydalanma olishlari</i>.</p> <p>Loyihalar strukturasi shakllantirish, loyihalarni yaratishda mos dasturiy-texnik vositalarni qo'llay olish, internetda o'zining loyiha variantini taqdim eta olish <i>ko'nikmalariga ega bo'lishlari lozim</i>.</p>	<p>4. VII. Ta'lim texnologiyasi va metodlari.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ma'ruzalar; • Interfaol keys-stadliar; • Guruhlarda ishlash; • Taqdimotlarni qilish; • Individual loyihalar; • Jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
<p>5. VIII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil muhohada yuritish oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishini topshirish.</p>	<p>6. Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A.R.Мазахимов, S. I. Рахмоновилова Интернет ва undan foydalanish asoslari: O'quv qo'llama. Toshkent: 2001 y. 2. Стивен Холцигер. PHP в примерах. Учебный курс. Москва, БИНОМ, 2007 й 3. Дешев Д. Создание интерактивного web-сайта: Учебный курс. "Питер", 2003 й. 4. Энди Гутманс. PHP5 профессиональное программирование. Учебный курс. С.Петербург-Москва. 2006 й 5. Д. Кирсанов. Веб-дизайн. СПб: Символ-Плюс. 2001. 6. Matt Doyle. "Beginning PHP 5.3". 2011 by Wiley Publishing, Inc., Indianapolis, Indiana

<p>Аxborot manbaalari</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. www.ziyounet.uz; 2. www.google.com; 3. www.php.net; 4. www.gt.com; 5. www.inltd.ln. 6. www.laravel.com; 7. www.wschools.com; 	<p>7. Fanning o'quv dasturi Namiangan muhandislik qurilish instituti Kengashining 2024 yildagi № _____ - sonli bayoni bilan tasdiqlangan.</p>
<p>8. Fan / modul uchun mas'ulalar:</p> <p>U. Govirov – NamMQL Axborot tizimlari va texnologiyalari kafedrasida dotsehti, PhD</p> <p>N.Sadriiddinov – NamMQL Axborot tizimlari va texnologiyalari kafedrasida o'qituvchisi.</p>	<p>9. Taqrirlashlar:</p> <p>Imonov A. – Namiangan Davlat Universiteti "Amaliy matematika va axborot texnologiyalari" kafedrasida dotsehti, f.m.ln.</p> <p>– NamMQL, Texnik tizimlarda AT kafedrasida mudiri, PhD.</p>